

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6,50 —
mesec 2,20 —

V upravnistvu prejemati:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 —
mesec 1,70 —

Za posiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 49.

V Ljubljani, v četrtek 28. februarja 1901.

Letnik XXIX.

Državni zbor.

Dunaj, 27. svečana.

Mirovna pogajanja.

Vse stranke uvidevajo, da tako ne more in ne sme dalje. Sedanje seje poslanske zbornice nimajo le nobenega smisla, temveč so naravnost v posmeh. Kdor čita zapisnike sej, mora jih z nevoljo metati v kot. Posebno vré v poljskem klubu, kjer se bojujejeta dva toka. Poljaki imajo dolge seje, v katerih razpravljajo o političnem položaju in o vprašanju, kako bi parlament spravili preko mrtve točke v pravi tir. Poljakom je mnogo na tem, da parlament deluje. V klubu pa vitez Jaworski igra dvojno ulogo. Na eni strani koketuje z levico, na drugi tolaži Čeha z boljimi časi. To Janovo obličje so v zadnjih klubovih sejah pošteno osvetlili mlajši člani, ki niso zadovoljni s taktiko privilegovanega vodstva. Posledica je bila, da je včeraj mej sejo vitez Jaworski sklical načelnike raznih klubov na razgovor o programu dnevnega reda za zbornico. Jaworski nasvetuje vsak dan dve seji. Dopoldne naj bi zbornica reševala nujne predloge, popoldne obravnavala vladne predloge, ki so že tri tedne na dnevnem redu. Princ Liechtenstein pritrjuje temu nasvetu in vpraša zastopnike češkega kluba, kaj mislijo in hočejo. Dr. Pacak se čudi, da so gospodje na levi tako nepotrpežljivi in za delo vneti, ko so preje skoraj tri leta uganjali obstrukcijo. Čehi ne morejo preje mirno sodelovati, dokler ne dobé primerne zadoščenja. Čehi niso nasprotniki dela, toda omogočiti se jim mora sodelovanje. Ako mora biti zakon gledé vojaških novincev do 15. sušca gotov, zakaj pa ni kot prva točka na dnevnem redu? Na prvem mestu so železnice, na drugem proračun. To se je zgodilo, naglašala govornik, po dogovoru onih strank, katerim je mnogo na tem, da se čim preje gradé železnice, in pa vladi, da si napolni prazne blagajne. Pripomniti moram, da se Čehi ne ogrevajo posebno za drugo železnično zvezo s Trstom in da bodo glasovali za dotično predlogo le s pogojem, ako se ob enem

dovoli primeren kredit za kanala Donava-Odra in Donava-Vltava-Laba.

Dr. Bärnreither nasvetuje, da naj zbornica en dan rešuje nujne predloge, drugi dan vladne predloge, ker se Jaworskega predlog ne strinja s poslovnim redom.

Kaiser pobija oba nasveta in zahteva od Čehov jasne izjave, kaj nameravajo.

Dr. Pacak zavrne, da si taktiko do-
ločuje češki klub sam.

Grof Dzieduszycki nasvetuje, naj se dneveni red premeni in na prvo mesto postavi predlogo o vojaških novincih, na drugo mesto predlogo o državni žganjarini. Dr. Kramář naglašja, da so parlamentarne razmere potisnile Čeha v to zagato. Vlada in stranke naj jim olajšajo izhod. Čehi imajo svoje vzroke, da morajo tako postopati, in ne drugače.

Dr. Kaizl naglašja, da Čehi ne nasprotujejo gospodarskemu delu. S silo pa jih nihče ne pripravi do dela. Nemci so po-
ostrili že itak napete razmere, ker so pre-
prečili nenemške interpelacije. Predsednik in
stranke v odsekih prezirajo in žalijo češke
poslance. Sploh se opaža, da se smer drž.
politike obrača proti Čehom, in to jih vzne-
mirja, da ne morejo mirno sodelovati. Ko-
nečno dr. Kaizl obljubi, da se češki klub
odloči do konca tedna. Baron Parish
priznava vznemirjenost češkega naroda, toda
državi je treba dati, kar je države. Kaiser
se protivi temu, da se vojaški novinci po-
stavijo pred železnice. Grof Dziedus-
zycki odgovarja, ako zakon o vojaških
novincih ni rešen o pravem času, pošlje
vlada državni zbor domov in potem vse zo-
pet obleži v prahu. Baron Schwegel na-
glašja potrebo železnice. Dr. Pacak konečno
izjavi, da hoče o nasvetih poročati češkemu
klubu.

Tako je generalni štab delal načrt —
zopet brez vspeha. Vršila so se mirovna
pogajanja, ne da bi si nasprotniki segli v
roke in podpisali dogovor. Nemci hočejo na
konja in zahtevajo od drugih strank, da jim
drže stremena. Vlada pa mirno gleda to
igro in utegne obsedeti med dvema sto-
loma.

„Slovanski centrum“ je imel
sinoči daljšo sejo, v kateri so razni govorniki
naglašali kritični položaj. Vsi so so-
glašali v tem, da je treba omogočiti delo.
V ta namen naj bi se vlada po-
gajala s češkimi poslanci. Dalje
je bil daljši razgovor o pismeno izraženi
želji hrvatsko-slovenskega kluba, da bi se
združili slovensko-hrvatski poslanci v eden
klub. „Slovanski centrum“ je soglasno skle-
nil, da se načelnik dr. Šusteršič in
njegov namestnik vitez Berks z načel-
ništvom hrvatsko-slovenskega kluba dogo-
vorita o skupnem postopanju obeh klubov
v narodnih vprašanjih.

Svinjski blev.

Tako je včeraj poslanec dr. Schei-
cher imenoval državni zbor. Beseda je
trpka, neparlamentarna. A kaj je danes še
parlamentarno? V zbornici se govori, kar in
kedar kdo hoče. Poslovni red nima nobene
veljave, nedostojnost nobene meje: popolna
anarhija. Tako so v predzadnji seji poslanec
Iro in vsenemški tovariši vložili interpela-
cijo na pravosodnega ministra zaradi kon-
fiskacije Schönerejevega glasila „Unver-
lässliche deutsche Worte“. Mej drugim je bil
zaplenjen članek, ki navaja z imeni in brez
imena 66 duhovnikov, ki so bili baje obso-
jeni v Avstriji, Italiji, Švici, Nemčiji, Fran-
ciji, Španiji in celo v Afriki. Da je veči-
noma vse zlagano in pretirano, je jasno.
Isto tako jasen pa je tudi namen teh jun-
kov, ki v Avstriji širijo in pospešujejo „gi-
banje od Rima in Avstrije“.

Poslanec dr. Scheicher je včeraj po-
jasnil koncem seje vso stvar. Rekel je: Mi
ne smemo molčati, ako ti ljudje z lažmi in
takimi ostudnostmi polnijo zapisnik, ki je že
podoben svinjaku. Kakor zadnjič Graasmanna,
izpisali so sedaj Patuzzijska, ki se peča s temi
stvarmi. Ako duhovnik kaj zagreši, zasluži
kazen. Toda dokazati je treba krivdo. Tu
pa interpelantje navajajo slučaje, ki niso
resnični. Od 66 navedenih slučajev se je
baje 20 vršilo v Avstriji, drugi pa v Ame-
riki, Afriki itd. Kdo naj preiskuje tukaj te
obdolžitve? S takimi nepoštenimi sredstvi

se bojujejo nasprotniki! Tako trdijo, da s^o
je župnik Navratil na Moravskem obesil itd.
Istina pa je, da ta mož še živi in da sploh
ni bil pred sodiščem. Kar je tu ali tam sto-
ril lajik, to podtikajo duhovniku. Mej dru-
gim navajajo tudi znano obravnavo, ki se je
7. sušca 1900 vršila pred porotniki v Ljub-
ljani. Iro in tovariši trdijo, da je bila do-
kazana krivda dotičnega gospoda in da je
bil moralno obsojen. Iz obravnave pa je
znano, da je gospod dokazal popolno svojo
nedolžnost, kar je moral priznati tudi za-
stopnik „Slov. Naroda“. A danes čitate v
zbirki frimasonskih krtov tako predrzno na-
tolcevanje! Podobni so i drugi slučaji. To-
rej o tem obravnava državni zbor, dočim
ljudstvo lakote gine.

Obstrukcija?

Današnja seja je bila zopet viharina. Za-
četkom seje so zapisničarji čitali razne in-
terpelacije in predloge. — Dr. Brzorač
vpraša predsednika, kdo bo plačal pre-
vode nenemških interpelacij. Predsednik od-
vrne, da hoče odgovoriti v prihodnji seji.
Dr. Ofner vpraša pravosodnega ministra,
ali hoče odgovoriti na Steinovo interpelacijo
glede konfiskacij. Minister baron Spens-
Booden odgovori, da je včeraj zavračal le
napade na državne pravdnike in sodnike,
glede stvari same pa hoče odrediti poiz-
vedbe.

Na to pa so se od 1. do 3. ure vršili
v zbornici vedni nemiri, krik in vrišč, sko-
raj pretep. Češki agrarci in narodni socija-
listi menda hočejo s krikom in praznimi go-
vori rešiti svoje volivce. Hrubi, Sehnal
in Fressl so k zapisniku govorili v češkem
jeziku. Nekaj časa so jih Nemci mirno po-
slušali, a sčasom jim je bila stvar predolgo-
časna in začeli so klicati: Ali zopet začenjate
obstrukcijo! Wolf, Schönerer, Stein in drugi
so vedno glasnejši in amejejši z izrazi. Češki
agrarci se jim posmehujejo in okoli 3. ure
nastane nepopisen krik. Schönerer se togoti,
da je rudeč ko puran, ker Fressl noče kon-
čati svoje „agovorance“. Od podpredsednika
dr. Začka zahtevajo, da mora Fresslu od-
tegniti besedo. Ker jim Začek ne ustreže,

LISTEK.

Bombonel lovec panterjev.

(Priobčil Gašpar Majar.)

Francija je domovina slovečih lovcev.
Žerard, smrt levov, slovi po vsem svetu. Z
vso pravico slovečega lovca zveri mu stoji
na strani Bombonel. Cele knjige so pisali o
njem; on sam je obelodanil mnogo zanimi-
vih opisov o svojem lovu na panterje, ka-
teri mnogo pripomorejo v naravoznanstvenem
oziru k natančnejemu poznavanju pan-
terja.

Bombonel, lovec panterjev, le tueur de
Pantheres, kakor ga imenujejo v njegovi
domovini, je rojen 10. avgusta 1816 v Spoyju
v okraju Aude iz rodovine, lovu z vsem
srcem udane. Po raznih poskušnjah, kako
bi si prislužil vsakdanji kruh, se poda med
Indijane v Ameriko, kjer se mu je vzbudila
lovska strast ter tudi našla ondi dovolj pri-
ložnosti. Leta 1844 se povrne z malim pre-
moženjem nazaj v Francijo, ter se naseli v
okraju Cote d'Or, kjer se je potikalo v gor-
skih gozdih še mnogo volkov in divjih pra-
šičev. Kmalo jim je pela strah in grozo
Bombonela risanica in lovski nož. Pravi

lovski raj so bili le ti gorski gozdi Bombon-
nelu, kjer bi bil preživel vse svoje dni, ko
bi ga usoda ne bila privedla v afrikanski
Alžir. V tej divjačini in zverin bogati po-
krajini jel je okušati še vse drugačne lovske
slasti in razun tega je čul pripovedovati o
panterju, krvooločnem pokončevalcu čred,
ki je lovec še nevarniši kakor kraljevi lev.
Odslej je postal Bombonel vse drug človek.
Doselej je bil le priprost lovec, ki ljubi lov
zavoljo lova samega, sedaj je pa hotel po-
stati dobrotnik človeštva; čutil se je pokli-
canega, da osvobodi Alžir te nadloge, pan-
terja. Nič več ga niso mikale jerebice, bi-
sernice, zajci in merjasci Metidže, celo ve-
liki labudi jezera Halula ga niso veselili.
Življenje in risanico je posvetil višjemu na-
menu; Bombonel je postal zmagovit lovec
panterjev.

Panter ali leopard se nahaja pogosto v
Alžiru. Najraje se drži ob morju in bregih
potokov tistih krajev, kjer je zima najmeh-
kejša. Tehta od dveh do štirih stotov ter je
včasih z repom merjen po dva metra dolg.
Večinoma preži v gostem grmovju ter se
plazi do svojega plena. Redko ga je videti,
da bi tekel; kadar pa teče, premika tako
hitro noge, da se zdi, kakor bi polzel po
tleh; skače pa prožno in s tako gibčnostjo

in silo, kakor nobena druga zver. Bombonel
je videl, da je delal skoke po 12 čevljev
dolge. Ako ni ranjen, ne napade človeka.
Le kadar ga lovijo, ali če potoma naleti na
človeka, tedaj ga včasih memogrede oplazi
s šapo, katere kremplji so jekleno trdi in
ojstri, kakor na brusu brušeni ter so že marsi-
kateremu nesrečnejši odtrgali polovico obraza
in mu zadali smrt. Ranjen pa se brani s
kremplji in zobmi ter ga stori njegova bes-
nost in moč človeku strahovitega nasprot-
nika.

Ko je panter jedno leto star, zapusti
svoje roditelje ter hodi sam na lov, začet-
koma na jerebice in zajce, srne in jagnjeta,
ki so zablodili v goščavo, pozneje na divje
prašičke. Ko pa postane osem ali deset let
star ter doseže vso svojo velikost in moč,
tedaj pa napada krave in konje, vole in vel-
blode, ne le kadar ga tira lakota, ampak iz
gole krvočnosti, zakaj on ne požre niti
deseti del telega, kar pomori.

Arabci lovijo najraje panterja ob belem,
solnčnem dnevu, goneč ga v kotlanjo; tedaj
skoraj nič ne vidi ter se ga je zavoljo tega
manj bati, ali pa prežijo nanj na visokem
drevesu, s kojega nanj streljajo; tu so tudi
varni, ker panter ne pleza po drevju, včasih
se le vapne ob drevesu zlecajoč svoje ude

in bruseč svoje kremplje. Loviti ga s psi je
nevspešno, ker dela neznanske skoke ter se
le redko kedaj psom posreči doiti ga. Veči-
noma doseže goščavo, od koder ga ne izže-
nejo najrditejši psi. A gorje psu, katerega
doseže njegova šapa, z jednim udarcem ga
pobije na tla. Neki francoski lovec grof
Raousset-Boulbon, je poskusil goniti pantra.
dasi so mu to odsvetovali vsi lovski iz-
vedenci. Pri jednom samem poskusu je
prišel ob dvanajst svojih najboljših psov, ne
da bi bil pantra pregnal iz njegovega skri-
vališča.

Na prvi pogled se zdi pantra čakati
precej dolgočasno. K temu je neobhodno
potrebna koza s kozličem, ki se priveže
k grmu, da vabita pantra s svojim meketan-
jem. Toda tudi to se ne posreči vselej; po
noči nima včasih lovec drugega opravka,
kakor da poteza za motvoz, privezan kozi
za uho ali rep ter jo tako zbuja k meketan-
ju. Pogosto se privabijo tako le šakali,
mnogokrat v celih tolpah, katerih prizade-
vanje se koze polastiti vsaj nekoliko vedri
lovca ter mu preganja dolgi čas; so namreč
kakor požrešni tako strahljivi ter poskušajo
vedno in vedno prekaniti lovca kolikratkoli
jih že odžene.

(Dalje prih.)

zakadé se Schönererjevci proti Čehom. Pest se vzdiga proti pesti, divji krik gromi po zbornici. Ko ne bi posredoval reditelj Walz, gotovo bi se bili stekli. Najprej je Stein, ki je skušal Fressla vrediti iz zbornice.

Mej tem se vrne predsednik grof Vetter in za pol ure prekine sejo, da se duhovi pomirijo in on posvetuje, kaj naj stori. V dogovoru z načelniki in v soglasju s Čehi je zopet otvoril sejo in izjavil, da obžaluje nespodobno dogodke, in graja Steina ter tovariše, ki Fressla ne pustijo govoriti. (Schönerer tuli kakor bivol.) Predsednik pozove Fressla, naj nadaljuje. Fressl pa — ker tako je bilo dogovorjeno — s krepkimi stavki takoj konča svoj govor, in Schönerer ter tovariši se pomirijo.

Volitve v Galiciji.

Danes so Poljaki prali v zbornici umazano svoje perilo iz zadnjih volitev. Ernest Breiter, poljski neodvisni socijalni demokrat, je danes utemeljeval svoj nujni predlog glede zadnjih volitev v Galiciji. Napadal je seveda poljsko zlahto, politična oblastva itd. Odgovarjal mu je mej velikim nemirom Gizowski.

Soc. demokrat Daszynski je po svoji navadi slikal gališke razmere v najtemnejših barvah. Pretiraval je mnogo, a istine je veliko v njegovih trditvah.

Dr. Plaček izjavi v imenu češkega kluba, da hočejo glasovati za nujnost le prvega dela predloga, da naj namreč legitimacijski odsek v štirih mesecih poroča o oporekanih volitvah. Drugi del pa zahteva, naj pravosodno ministerstvo zaukaže strogo preiskavo.

Za nujnost predloga sta govorila še Kubik in dr. Kos, proti Evgen Abrahamowicz. Pri glasovanju je bila nujnost z veliko večino odklonjena.

Konec seje ob pol 7. uri.

Nova železniška osnova.

Že skoraj štirideset let se snujejo projekti, kako bi se zvezala Dalmacija po železnici s Hrvatsko in z ostalo monarhijo. Do dualizma je bilo nade, da se izvede železnica iz Ljubljane preko Karlovca in Slunja v Knin. To progo je živo zagovarjala ljubljanska trgovsko obrtna zbornica, ker bi bila to najbližja zveza z Dunajem po takozvanej Rudolfovi železnici. Toda z uvedenjem dualizma l. 1867. je bila ta osnova pokopana. Rudolfova železnica se je med tem dozidala in tudi polovica dolenjske železnice je že gotova, a Dalmacija je ostala še do dandanes brez vsake zveze z ostalo državo. Tej zvezi se ustavljajo Mažari iz znanih razlogov. Ta železnica bi morala voditi iz Dalmacije skoz hrvatsko zemljo ter bi se na tak način obe kraljevini zblížali i v narodnostnem in gmotnem pogledu, kar pa Mažari smatrajo za svojo škodo. In vendar so oni dolžni, da čim prej rešijo vprašanje o državnopravnem položaju Dalmacije, da se namreč ta kraljevina zjedini s Hrvatsko in po njej z Ogersko. Na to jih veže pogodba iz l. 1868. Oni seveda pri vsakej priložnosti tudi licemerno zatrjujejo, da mislijo na svojo dolžnost glede Dalmacije, dejansko pa nasprotujejo povsodi, kjer le morejo, proti temu zdinjenju. Ko bi bila Dalmacija mažarska, bi bila že zdavnaj zedinjena z Ogersko in tudi po železnici zvezana, ker je pa prebivalstvo hrvatsko, ne sme uživati onih pravic, katere so mu z jamčene po nagodbi. A ko je nastopila potreba, da se Dalmacija zveže z Bosno, so se Mažari uprli tudi tej zvezi, češ da bi tako izgubila njihova (!) Reka velik del dosežanega trgovine. Če to ni sebična politika, potem ne vemo, kaj bi še imenovali sebičnost. In Mažari so zmagali tudi zdaj. Zasnovali so zakonske osnove glede železnice Aržinbreg-Bugojno tako zvito, da je postala zidava te proge prav problematične narave in potem-takem tudi zveza Spleta s Sarajevom. Avstrijska vlada se je morala tudi v tem važnem vprašanju umakniti zvitosti mažarske vlade. In tako bi morala ostati Dalmacija tudi še za naprej popolnoma izolirana od sosednjih dežel, ker Mažari ne dovolijo železniške zveze niti čez Hrvatsko niti čez Bosno.

Tako je Dalmacija obsojena na gmotno propast. Zato se niti najmanje ne čudimo najnovejšemu železniškemu projektu, ki ga je objavil gospod Vuković pred nedavnim v

nekem dunajskem listu. Ker Mažari ne dopuste po suhem izpeljati železnice v Dalmacijo, se bode morala ona izvesti iz Istre po trajekti in otokih, namreč po Čresu in Pagu do Zadra. Marsikateremu se zdi ta osnova smešna, vsaj sosedi naše države jo bodo smatrali za tako, v resnici pa je vsa ta stvar resnoba ter se da tudi izvesti. Smešni so pa le odnosi v naši državi, ki silijo prebivalstvo, da se mora posluževati takih sredstev in boju za svoj obstanek. Kaj je Avstrija res tako slaba, da mora v vsem popuščati Ogerskej, in so li vladajoči krogi mažarski zares tako zagrizeni sovražniki hrvatskega, da ga hočejo ugonobiti na tako nezasiščen način.

Kaj imajo vladajoči krogi ene in druge polovice tako malo etičnih podlag pri izvrševanju svojih dolžnosti, da dopuščajo, da se morajo državljani na tak način, kakor je omenjeni, boriti za svoj obstanek? Taka igra je nedostojna tako velike države, a vrhu tega je tudi krivična za hrvatski narod, ki bi po tem novem železniškem projektu izgubil važno sredstvo za zblížanje Dalmacije s Hrvatsko.

Zategadelj bi se morali upreti vsi jugoslovanski poslanci brez razlike brezobzirnemu nasprotstvu Ogerske glede železniške zveze Dalmacije s Hrvatsko in z Bosno ter v državnem zboru upotrebiti vsa sredstva, da se ta zveza čim prej dovoli. Ko bi se zavzeli za to vprašanje tudi hrvatski poslanci na ogersko-hrvatskem saboru, kar pa je glede na njihovo malomarnost za zdaj neverjetno, bi se morali podati tudi Mažari. Sicer pa pride po našem mnenju tudi kmalu čas, da se bodo zidale železnice čez Hrvatsko in čez Bosno v posestrimo Dalmacijo brez vprašanja mažarskih mogotcev. Bog že skrbi, da drevesa ne zrastejo do neba.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. februarija.

Stališče dr. Koerberja.

Položaj Koerberjevega ministerstva je vsled zadnjih dogodkov v parlamentu zelo omajan in praška »Politik« naravnost pravi, da se mora umakniti vlada ali parlament, ker oba ne moreta skupno delovati. Zanimivo je, kako stališče zavzema Koerber v primeri s prejšnjimi ministerstvi. Grof Taaffe je stal nad strankami, grof Badeni izven strank, grof Thun mej strankami, dr. Koerber pa je pod strankami, torej se nahaja mej vsemi v najslabšem položaju.

Nemške stranke za — delo.

Poslanska zbornica zboruje že skoro mesec dni, a ni še pričela z rednim delom, da v večerajnji seji se je celo že pričelo z obstrukcijo. Škandali vsake vrste so na dnevnem redu. Vse desniške stranke se prizadevajo, da bi se končno napravil v zbornici red. Vlada omahuje in si noče pomagati iz zadrege z uporabo radikalnih sredstev in s približanjem k desnici. Ako pojde še par dni tako naprej, pridejo poslanci domov in § 14. bo pričel vladati ustavno Avstrijo. Vlada menda res želi, da se čim prej prične zopet z neparlamentarno dobo. In predloga o vojaških novicah je nujna. V marcu se že prično nabori. V tem kri tičnem položaju so se poleg desniških načelnikov sošli v posvete tudi načelniki levičarskih strank. Izjavili so se, svet strmi in se čudi — za delo. Sedanjih parlamentarnih razmer ne morejo več prenašati in od vlade zahtevajo odločne izjave, kaj meni storiti, da se pospeši delavnost parlamenta. Za delo so se torej izjavile nemške stranke, ki posredno ali neposredno podpirajo gonjo nemških radikalcev in ki pri vsaki priliki mečejo polena pod noge za delo vnetim strankam. Da pa se bolj pospeše parlamentarna »dela«, so zagrozili ti »prijetelj« dela, da ne sme zborovati češki deželni zbor, če ne bo deloval osrednji parlament.

Adresa gospodske zbornice.

Adresni odsek gospodske zbornice je po daljši razpravi izdelal načrt odgovoru na prestolni govor in ga že predložil plenumu zbornice. Načrt je sicer kratek, a vendar odgovarja v glavnem vsem, v prestolnem govoru izraženim mislim, izraža nujno željo po rednem parlamentarnem delu v blagor Avstrije in njenih narodov, govori za verskonravno vzgojo mladine, »ker vera, omika in

ljubezen do domovine so opore, ki podpirajo moča v viharjih življenja«. Načrt se ogreva za nemški kot posredovalni jezik, kjer je potrebno sporazumje in je mogoča raba le jednega jezika. Sicer se pa izjavlja za jezikovno ravnopravnost vseh narodov in zakonito priznanje dejanski obstoječih jezikovnih razmer. — Načrt je torej sestavljen nekako tako, da se nobena stranka gospodske zbornice ne bo spodtikala nad njim in bo bržkone obveljal v prvotni sestavi.

Nemški centrum za enakopravnost katoliških redov.

Znano je, da se tudi v protestantski Nemčiji številno katoliških redov vzgledno in z največjo požrtvovalnostjo peča s postrežbo vsakovrstnih bolnikov in da pri tem daleko nadkriljujejo razne protestanške družbe. Toda protestantska vlada provzroča katoliškim kongregacijam vsakojake zapreke, protestanske pa podpira na vse mogoče načine. Da se temu odpomore, bo stavil katoliški centrum v pruski poslanski zbornici predlog, naj se prizna katoliškim dobrodelnim kongregacijam popolna enakopravnost s protestantskimi družbami. Od vladnega stališča napram temu predlogu bo odvisna taktika contruma pri razpravi o kanalski predlogi.

Gonja proti katoliškim redovom

v Franciji se kaže v vedno lepši luči. Vlada podpira to gibanje na vse kriplje, v zbornici zagovarja načrt proti kongregacijam, kadar pa pride v dotiko z redovniki ali redovnicami in pred oči za redovništvo vnetega občinstva in ne sme oziroma ne more prezreti velikodušnih dejanj, tedaj pa hvali in celo odlikuje redovništvo. Predsednik Loubet je prisostvoval minuli četrtek občnemu zboru društva za podporo tuberkuloznih otrok v Parizu. Imel je ob tej priliki res znamenit govor, izrazil toplo zahvalo redovnicam za vzgledno postrežbo bolnih otrok ter povedal, da je republika zato odlikovala sestro prednico s križem častne legije. Tu je nakrat zakričal nekdo prisotnih: »Proč z redovnicami! Ne potrebujemo jih več«. Policija ga je takoj prijela in odvedla iz dvorane. V javnosti si torej vlada ne upa zagovarjati svoje prave politike in prijema sovražnike redov, ministerski predsednik Waldeck-Rousseau pa mirno in nemoteno uganja početja, ki so povsem jednaka izbruhom onega nemirneža. Pravih provzročiteljev ne vidijo, male obešajo.

Socijalni demokrat odlikovan.

Poroča se, da bo trgovinski minister v Franciji, soc. demokrat Millerand, za zasluge povodom pariške razstave odlikovan z velikim križem Leopoldovega reda. Soc. demokratje so bili doslej nasprotniki vsakih odlikovanj. Svet je torej radoveden, bo li Millerand vsprejel odliko ali ne.

Slovstvo.

Slovenska stenografija. Priredil Fr. Novak, c. kr. gimnazijski profesor. Prvi del. Korespondenčno pismo. Autografiral gimnazijski profesor J. Mach, učitelj stenografije in urednik »Těsnopisnych Zábav« v Kraljevem dvoru. Litografiral J. Farsky, »umel. ústav polygraf.« v Pragi. Cena nevezani knjigi 3 K. V Ljubljani. Založil Fr. Novak. Natisnila Ig. pl. Kleinmayr et Fed. Bamberg. 1900.

Zelo nas je razveselila ta knjiga. To je res znanostno delo, v katerem je nakopičena ogromna množina gradiva. Pisatelj se je trudil, da je Gabelsbergerjev sestav popolnoma prilagodil duhu našega jezika. Tudi stenografi drugih slovanskih narodov bodo radi segali po tej »Stenografiji«; vsled svoje obširnosti in natančnosti jim bo v marsikakem dvomu lahko pokazala pravo pot. Posebne vrednosti je ta knjiga, ker je stenogram izdelan tako razločno in krasno, kakor se malokje vidi. Tu ne more nihče dvomiti, je-li pisatelj ta ali oni znak hotel nadebeliti ali ne. Vse je pisano tako jasno, da je izključen vsak dvom. Želimo, da bi knjiga našla mnogo odjemalcev in da bi vzgojila veliko spretnih stenografov. X.

Dopisi.

Iz Škofje Loke, 23. febr. (Od plesa do potresa.) Zadnji čas je prinesel »Slov. Narod« iz Škofje Loke dopis, datiran 18. febr., v katerem se je neki loški libe-

rlec sam izrazil, da je slab. Zatem je prišel še en dopis, ki je pa še bolj puhel kakor prvi. Dvomimo, da bi »Slov. Narod« sprejel pojasnilo glede teh dveh dopisov. Zgodilo se je namreč nekaj takega pred kratkim časom z nekim slučajem v Loki: Narod je v števil. 291, 19. decembra 1900, pisal, da so v Šški natepli fantje trgovca V. iz Škofje Loke. Trgovec z začetnico V. je v Loki le jeden, in vse je zato prišlo nadnj norčevati se. On pa je bil nedolžen, in da bi ne trpel škode na dobrem imenu pri znanih, je dal popravek, oziroma pojasnilo v Narod, — da on ni bil. — Toda ni bilo sprejeto. Torej ker dvomimo, da bi bila poštenost Narodova sedaj drugačna, in pa, ker nočemo v nobeno dotiko priti z listom, od katerega bi nalezel pes steklino, če bi ga povohal, hočemo na tem nestu govoriti, da se bo v resnici ljudem »zasvetilo«.

Stvar, radi katere besni dopisnik v »Narodu«, je otroški kostumni ples ali otroška maškarada, katero so uprizorile nekatere loške narodne dame, ki so pa le tedaj narodne, kadar jih »Narod« hvali, sicer namreč jako rade nemškutarijo, in ki menda o pravi krščanski vzgoji vedo toliko, kakor tisti šoln, ki ga je Nacov Pepe v Soro vrgel. To maškarado sta prepovedala katehet deške in katehet dekliske ljudske šole kmalu potem, ko so bila izdana vabila. Da se prepoved ni dala iz političnega ali osebnega nasprotstva, je dokaz to, da je tudi okrajna višja šolska oblast maškarado par dni potem prepovedala, in tako potrdila ravnanje katehetov. To pa po vsi pravici. Pravi vzgojitelj namreč dovoljuje otrokom vselej rad zabavo in veselje, ki ima v sebi nekaj vzgojevalnega, zabavo, ki se strinja s šolsko vzgojo, ali ji vsaj ne nasprotuje, in ne podira tega, kar se v šoli zida. To se je tudi povdarjalo otrokom v šoli. Toda zabava — kostumni-ples pa naravnost nasprotuje šolski vzgoji. Pri taki maškaradi se namreč začne gojiti tista zvest, da se nekateri otroci v marsičem razločujejo od drugih, da so imenitnejši, bogatejši starišev, da imajo lepše kostume itd., in od tod pride ono preziranje, zbog katerega začne že otrok gledati tovariše ali tovarišice po strani, čez ramo. In od tod pride potem prevzetnost, napuh, ki se tudi s tem zbudi in goji. Slednjič — pa se otroci začnejo prezgodaj privajati temu, česar se še potem prehitro nauče — namreč plesu, ki svoje posledice le prehitro pokaže.

Torej vzgojevalnega pomena taka otroška zabava, kakor je kostumni ples, nima nobenega. Zato je nespametno z raznimi pripravi prirejati otrokom tako veselico. In da je tak kostumni ples res nespameten, temu je pritrdila tudi jedna izmed onih odličnih dam, ki je sodelovala, in katero »Narod« hvali, in je rekla, da njeni hčeri ne gresta k maškaradi. — Obsojala je nadalje kostumni otroški ples večina učiteljstva tukajšnje deške ljudske šole — imena so na razpolago — obsojala tudi učiteljstvo nunskega samostana — č. predstojnica samostana je sprva dovolila, ker je bila od one »odlične obitelji« napačno poučena o vsej stvari, češ, ne bo plesa, ampak razdelilo se bo nekaj darov. — Toda bil je ples — saj pravi dopisnik »Narodove«, plesalo se je... in kakor se je govorilo že prej po Loki, so bile v ta namen že prej plesne vaje. — Obsojala je to večina prebivalstva razven tistih par liberalčkov, katerih liberalne trebuhe rede krajcarji katoliških kmetov in meščanov. In zato je čudno, da se dopisnik Narodov zaletava le v jedno osebo, kateri pa mimo grede rečeno ni bilo treba hoditi od Poncija do Pilata zoper to maškarado, ker Ločani že sami znajo soditi, kaj je pametno.

Nazadnje se je vprizorila maškarada za otroke, ki še ne hodijo v šolo, — iz deške šole namreč ni bilo nikogar zraven. Toda, zakaj je prišlo tako daleč? Pametni ljudje v Loki pravijo, da do tega ni gnala želja pomagati revni šolski mladini, kakor bi bilo po vabilu soditi, ampak napačni ponos nekaterih starišev, ki hočejo otroke svoje kazati, povzdigovati jih nad druge, in izkazovati dragocenost, oziroma lepoto kostumov. Gosпода! ako ste tako vneti in goreči in navdušeni, da podpirate mladino, zložite denar mesto za kostume pri otroški maškaradi naravnost za podporo revne šolske mladine.

(Konec prih.)

Iz Dobrépolj, dne 24. februarja. V Strugah in Kompoljah sta izvoljena stara župana in istotako ostane v Podgori; na Vidmu, kjer so gospodarili Štempihar in tovariši, so pa vložili pritožbo proti volitvam in je zato izvolitev župana odložena. To je popolnoma v našem interesu. Zanimanje za volitev naj se še bolj zbudi med občani, ti naj začno misliti, zakaj se vendar stari odbor boji odstopiti, zakaj se ni letnega računa za lansko leto, da si deželni odbor ukazuje, da mora biti predložen do 1. januarja vsakega leta. Nismo imeli namen razobešati našega občinskega perila, ker pa nas s pritožbami takorekoč izzivajo, nismo dolžni molčati. Mi smo popolnoma mirni. Mi vemo, da pri volitvah nismo zakrivali nobene nerodnosti, da so nerodnosti zakrivali sami liberalci, morda zato, da si podaljšajo nit županskega življenja, pa pridemo, ako bode treba zopet volit. Drugič nas bo še več, da niti eden nasprotnikov ne pride v odbor. Imeli bomo lepo priliko pojasnjevati ljudem, kaj so storili liberalni odborniki in kaj niso storili, in ko bode ljudstvo vedelo vse, ne bode verjelo liberalnim lažem. Le tožite nas! Izmišljene pritožbe in ovaštva so orožje, katerega se pošten človek sramuje. Mogoče je, da boste nad posameznimi osebami s pomočjo hinavskih pomagačev zmagovali, toda, veselje vaše bode kratko. Resnica in pravica bode zmagala, ako se še tako upirate. V »Narodu« ste pisali, da dobrépoljski klerikalci ne zmorejo sposobnega župana. Res je, tako sposobnega župana klerikalci nimajo, pa tacega župana tudi imeti nočejo, pa tudi taci odborniki ne.

Mislili smo, da boste po volitvi zbirali občinske račune in dali račun o županovanju svojim odbornikom, pa vidimo, da smo se varali, da ste le kovali protest proti volitvi s prozornim namenom, da se račun za l. 1900 še dalje vleče. Štempihar misli, da Navihanec klerikalce za nos vleče, pa vleče samo Štempiharja in njegove prijatelje, ti pa njega. Taka je ta igra ki so jo sedaj uprizorili... Usojamo si pa uljudno uprašati, kdaj bode izročil gospod župan šolski denar za l. 1900 predsedniku krajnega šolskega sveta, kdaj bode predložil občinski račun za l. 1900, kdaj bo plačal organista, s katerim se je pogodil za plačo? Za danes dovolj. Možem naše doline pa kličemo: Strelci, naprej!

S Koroškega, 24. februar. Nemški radikalni učitelj. Povsod svojo prosvitljenost vsiljevati, na kmetih prvi, edino prav doneči zvonec nositi, čez »tesno-umne«, »počasimisleče« »farje« zabavljati, nesramno nemškutariti, »za Boga« ne slovenske besede spustiti iz nemških maziljenih ust — to in le to znajo koroški med Slovenci »učenci« učitelji, kakor vrabci čivkati. A da bi se potrudili pridobiti si zmirom večjo uposobljenost za svoj imenitni, odgovorpolni poklic — kaj jim to? »Gem'r auf a Glos, und schimpf'm'r über d' Windischen!« Res žalostno! Take učitelje si je menda vzel za vzgled tudi Karol Hribnik, doma v Št. Jakobu v Rožni dolini, ki je poslal Miru »popravek«, ker se mu je očitalo, da je v počitnicah roval zoper slov. šolo v Št. Jakobu. In v tem kratkem popravku je ustrelil on — učitelj — 19, reci devetnajst slovnishkih kozlov, ter še nekaj drugih kozlov zraven. Res lepo! Tak učitelj naj na utrakvistični šoli uči slovenski jezik! Prej je bil v Selah, kjer jih še 10 ni najti, da bi nemški razumeli, kaj se le otroci! Zdaj je v Hodišah, kjer ni jednega domačega otroka, ki bi od doma kaj nemškega znal. — Kakšen izpitni red je ta učitelj dobil na pripravnici v slovenščini? In deželni šolski svet mu pripozna vsposobljenost za utrakvistične šole! Tako nam gre na Koroškem! To ni samo jeden, posamezen slučaj, ampak — unus ex grege! —

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. februarja.

Javno predavanje v Kat. domu je bilo sinoči precej dobro obiskano. Gospod katehet Alojzij Stroj je predaval o pomenu papeštva za blagostanje Evrope. S

številnimi zanimivimi zgledi iz zgodovine je dokazal, da so velikokrat samo papeži rešili Evropo gotovega pogina. — Prihodnjo sredo, dne 6. marca, bo govoril gosp. profesor dr. Janežič o tem, kako najpreje pridemo do lastnega doma

Meščanski klub ima danes zvečer ob pol 8. uri prijateljski sestanek.

Sv. oče bode prihodnji mesec dosegel 91. leto svoje starosti. Samo štirje papeži so, ki so doživeli večjo starost. Sv. oče se je izrazil, da upa s pomočjo božjo preživeti Gregorja IX., ki je dosegel starost 99 let.

Premeščen je g. A. Stiasny, učitelj v Radovljici, kot nadučitelj v Zagorje ob Savi.

Imenovanje. Pomožni kancelist na okrajnem sodišču v Bovcu g. Egen Jug je imenovan kancelistom.

Umrl je v Radgoni č. g. J. Ferenc, upokojeni duhovnik jetnišnice v Karlu pri Gradcu.

Nagla smrt. Na Dovjem je 20letni fant Jakob Dovčar nagloma umrl. Iz cerkve prišedši je sedel na klop ter se zgrudil. V desetih minutah je bil mrtev.

V Poljanah nad Škofjokloko se je ustanovila farna knjižnica. Odbor se je sestavil takole: Ažman Andrej, kaplan, predsednik; Karmelj Gregor, podpredsednik; odborniki: Gantar Janez iz Malenskega vrha, Tratnik Jože iz Suše in Jezeršek Anton iz Poljan.

Umrl je v Stranjah 26. t. m. zvečer pri svojih starših blagi mladenec Alojzij Rak, šestošolec kranjske gimnazije.

Čehi za slovenske planine. Češka podružnica »Slov. planin. društva« v Pragi šteje sedaj 312 članov. Zadnje leto sta prirastla 2 ustanovnika in 74 pravih članov. Dne 22. jan. je v Pragi prof. Chodounsky predaval o »Triglavi«. Meseca marca bode v Pragi velika tombola na korist češki koči. Doslej so Čehi nabrali za to koč 8271 K 83 h.

Požar v gozdu. Včeraj popoldne je nastal v gozdu Svibenj pri Litiji ogenj, ki je nakrat dobil veliko razsežnost. Delavci južne železnice so hiteli gasiti ter v jedni uri ogenj omejili in pogasili. Zažgali so otroci. Škoda še ni določena.

Koče »Slov. plan. društva«. Orožnovo koč na Črni prsti je v preteklem letu obiskalo 44 turistov, koč na Begunčici 32 turistov, Vodnikovo koč na Velem Polju 39 turistov.

Tepež. V Konjušnih ulicah so se včeraj stepli zidarja Hlešč in Šusteršič in čevljar Brajer. Zidar Šusteršič je precej zdelan. Policija je posredovala.

Zveza vseh krščanskosocijalnih delavskih društev v Avstriji. V nedeljo se je vršil na Dunaju važen sestanek kršč.-soc. delavcev avstrijskih. Po dunajskih listih posnemamo, da so se sestanka udeležile delavske kršč.-soc. zveze iz Nižje Avstrije, Solnograškega, Šlezije, Kranjskega, Koroškega, Češkega, Štajerskega in Tirolskega. Sklenilo se je ustanoviti centralno zvezo vseh kršč.-soc. delavskih deželnih zvez v Avstriji. Ta zveza bode nepolitična in bode imela samo namen zboljšanje položaja delavcev in strokovno organizacijo. Ta skupna zveza bode imela tudi skupno glavno tajništvo. Po raznih deželah se bodo sedaj vršili občni zbori posameznih delavskih zvez, ki bodo v tem smislu preuredili pravila in se izrazili, da pristopijo k glavni zvezi. Potem se bode vršilo na Dunaju konstituiranje glavne zveze.

Antisemitizem v Trstu. Camberjev »Avanti« se je vrgel z vso vmeno na žide. Židi seveda vpijejo ter kličejo na pomoč policijo, drž. pravdnika in italijanski klub na Dunaju — a vse zaman. Camber je predolgo hospitaliral v irendentarskih krogih, da bi mu z lahka prišli do živega. Marsikatero skrivnost ve ta mož. Poleg tega pa je v semitstvu dobro poučen ter ima duhovite sotruidnike na razpolago. Večina Tržčanov, brez razlike narodnosti, je na njegovi strani. Med Slovenci ima le enega sovražnika, in ta je — Et bin Kristan. To je uganka, katero pa razvozlja lahko, kdor ve, da Camber poleg židov napada tudi »oficijelne« soc. demokrate, ekskandidata za drž. zbor Učekarja, Domokosa itd. in da je o dunaj-

skem Adlerju napisal nekaj bridkih resnic. Hinc illae lacrimae!

Potres na Reki so čutili pretekli petek ob 3. uri 10 min. popoldne. Suneč je bil lahak.

Zdravje v Ljubljani. Od 17. do 23. febr. bilo je 24 novorojenih, 2 mrtvorjena, 25 jih je umrlo, med njimi 2 za škarkarico, 11 za jetiko, 1 za vnetjem sopilnih organov, 11 za različnimi boleznimi, med njimi 5 tujcev, 12 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 5 za škarkarico, 1 za vratico, 1 za noricami.

Dobavni razpis. C. kr. trg. minist. sporoča trg. in obrt. zbornici v Ljubljani naznanilo c. in kr. generalnega konzulata v Zofiji z dne 9. febr. t. l. št. 644, da je razpisalo ondoto brzojavno in pošto ravnateljstvo na dan 8. marca t. l. ponudbene licitacije pri okrožni finančni prefekturi v Zofiji za dobavljanje različnega brzojavnega in telefonskega materiala kakor: galvanizirane železne in kovinske žice, železnih sekir, izolatorjev itd. Približna vrednost te dobave znaša 69.160 frankov. Ponudbe za dobavljanje se morejo uložiti le za ves dobavni material ali pa za ves material ene vrste. Tri dni po ponudbeni licitaciji se vrši superlicitacija, ali le, če se stavi do takrat za 5% nižja ponudba od najugodnejše. Kavcija znaša 5%. Natančnejši pogoji za dobavljanje so ob vseh delavnikih pri omejenih finančnih oblasti na upogled.

Ravnateljstva dunajskih gledališč v stiski. Velikanski cirkus Barnum et Bailev napravlja dunajskim gledališčem silno konkurenco. Gledališče ob Dunajščici je blizu poloma. Ravnateljstva dunajskih gledališč so sedaj protestovala, da bi v prihodnji zimi zopet ponovil Barnum et Bailey svoje predstave na Dunaju, za kar je cirkus že prosil dovoljenja, ter so se izjavila, da rada plačajo za vso zimo isto najemščino za »Rotundo«, samo da Barnum et Bailey ne bo v njej igral.

Strašno zločinstvo. V Sibiriji pri Brodu je neki Josip Zulič zaklal svojo ženo in potem svoje tri otroke. Ko je izvršil te štiri umore, šel je v hlev ter ondi poklal kravo, tele, mačko, psa, na dvorišču pa je zadavil vso perutnino. Potem se je šel sam javiti orožnikom ter je oddal orožnikom krvavi nož.

Židovsko maščevanje. Državni poljedelski komisar za marmarški komitat, znani Edvard Egan, kateri je dal ogerski zbornici senzacionalno spomenico, v kateri pripoveduje, kako židje izsesavajo uboge Rusine, pojde v prisilni pokoj. Njegov naslednik je že dekretiran na njegovo mesto. Znano je, da je ogerski poljedelski minister dr. Daranyi iz židovske rodbine.

Mažarsko. V Budimpešti je 94.156 otrok dolžnih hoditi v šolo. Od teh je pa ne obiskuje 11.590. Šolska komisija je o tem poročala občinskemu zastopu in pravi, da je glavni vzrok tega nedostatka grozna revščina teh otrok.

Ibsen je nevarno obohel.

Prebivalstvo Petrograda šteje po najnovejšem štetju, ki je ravnokar završeno, 1.439.000 duš. Vsako leto se prebivalstvo Petrograda sedaj pomnoži za 40.000 duš.

Kako narašča denar? Mnogo časa je imel urednik nekega nemškega lista, ki je izračunal, kako bi narasel jeden nemški pfenig, ako bi se ga ob rojstvu Kristusovem 40dstotno naložilo. Do 25. decembra 1900 bi iz jednega pfeniga postala ogromna svota 388408290406793712414659433839 mark in 4 fenigov. S to svoto bi se 255531770-0044695476412krat pokrila izdatek (152 mil. mark) za nemško ekspedicijo v Kino.

Lažno italijansko ljudstvo. Gospodarski propad v Italiji, ki ga je zakrivila liberalna vlada, tira ljudstvo k silovitim ekscesom. Poljedelec ni več samostojen gospodar, ampak je le še najemnik bogatinov. Po dvakrat na leto se na mnogih krajih žanje, a ljudstvo nima kruha. V Apuliji se ponavljajo zdaj izgredi, ki so podobni onim iz l. 1896. V Nardu je prišlo 22. t. m. do resnih bojov. 175 poljedelcev je šlo na njive milijonarja Depandija, je tam delalo ves dan z nevoljo in zvečer prihrulo pred hišo oskrbnikovo. Hrupno so zahtevali 75 centimov

dnevne plače. Ko je policija več izgrednikov zaprla, napadlo je okoli 2000 od gladu polblaznih ljudi municij in razdrlo in požgalo vse, kar jim je prišlo v roke. Zaprte delavce so oprostili iz ječe. Poklicali so na pomoč vojaštvo. Množica se je na videz pomirila, a zelo vre med ljudstvom. V albanskih gorah v Marinu in Lobanu je podobna beda. Župani razdeljujejo brezdelnim ljudem po 25 centimov na dan, da so mirni. Tako pa seveda ne bo šlo dolgo dalje.

Koliko velja Angleže jeden Bur? Vojna v Afriki je veljala vsak teden Angleže 75 milijonov frankov. Tako zagotavljajo statistiki. Sedaj se je število angleskih vojakov v Južni Afriki zmanjšalo in sedaj velja Angleže vojna vsak teden 50 milijonov frankov. Vsak ubit Bur je torej prej Angleže veljal 1,250.000 frankov, sedaj jih velja 900.000 frankov. Koliko jih bode še le sedaj veljal ko Kitchener dobi zopet novih jezdecov?

Miš za 600 frankov. Vsako leto je v »Mouse de Fancier's Club«-u v Londonu natečaj — miši. Lastniki najlepših miši dobe medalije in nagrade. Dosedaj je obvladala rekord neka holandska miš ter je bila pri natečaju l. 1900 prodana za 175 frankov. letos jo je pa premagala neka miš, ki ima rudečo in črno dlako. To miš je za 600 frankov kupil nek »ljubitelj miši« iz Manchesterja.

Beg kitajskih dostojanstvenikov. Londonskemu »Standardu« se brzojavlja iz Shanghaija: Verodostojne vesti iz Sjangfu javljajo, da je nekaj obsojenih kitajskih dostojanstvenikov že — ušlo. Princa Tuan in Čwang, kakor tudi vitez Lan in general Tungfusiang so mirovne pogoje kvitirali z — begom proti Ninghsia, ki je oddaljena 300 milj od Singanfu.

Smešnica z volišča. V Gorici na starem trgu so čakali goriški naprednjaki izida volitve v goriški cestni odbor. Okolu njih je hodil priprost kmetič iz okolice in vlekel na uho, kako so si naprednjaki slikali gotovo zmago. Ko kmetiča zapazi »Sočin« nadzdržbar, se zadere nad njim: »Osel, kaj poslušas?« Kmetič: »Če sem jaz osel, ste pa Vi tat!« Nadzdržbar steče urno po stražnika. Ko ta pride, vpraša kmetiča: »Zakaj ste rekli temu gospodu tat?« Kmetič: »Rekel mi je osel, jaz pa vidim, da nimam oslovskih ušes; moral mi jih je on ukrasti, zato je tat.« Stražnik se srčno nasmeje in obrne, nadzdržbar jo je pa popihal.

Kaj pa »inteligenca«? »Ti klerikalci so pač na vsem »svetu« jednako brezvestni sleparji in izrabljajci neumnosti naroda!« piše »Narod«. To dokazuje s fakti, ki jih seveda verjame vsak »Narodovec«. V Galiciji »klerikalci« prodajajo »svetniške« podobice, ki se morajo jesti, ako hoče biti človek zdrav in očiščen grehov. »Krščanske« device jih jedó, da bi ne dobile otroka. »Klerikalci« prodajajo tudi »mleko matere božje«, od katere se dobi en »košček« za 1 K. »Na koščku« je seveda tudi primerna molitev! »Narod« seveda ironično piše, da od tega zdravila »vsakdo ozdravi«. O lurski vodi je pa pisal, da še nikdar nikdo ni ozdravil od nje, ampak je še celo »zdravju škodljiv«. Katoliška stranka je »stranka samopašnosti in oduštvaa«. Naši duhovniki se »združujejo s hudičem«, »pohajajo« beznice v pozni nočni uri. Neki duhovnik je baje hotel v gostilni »objeti rudelično Hebo«. Kateri je to bil, pa »Narod« ne pove, »ker noče pomagati posvečenemu zaljublencu do lepše fars«. »Črnosuknji amorjevec«, »neusahljiva kloaka klerikalne izpričnosti«, »pohotno, koristolovsko nemoralno življenje klerikalcev« dokazujejo liberalcem tudi, da je »sleparstvo in pohlepnost katoliških duhovnikov napravila razkol v 16. stoletju«. Ljudstvo je še v »debeli duševni temi«, Mi smo »vredni« učenci zakonolomnega Tecla, in zato nam »Narod« grozi, »da se bode nekaj zgodilo!« »Vera nese, in to oduštvaa hočemo odpraviti mi liberalci«. Duhovniki so »brezvestni, brezsrčni sleparji in breznačajni koristolovci«. Menihi so »brezdelci« in morajo izginiti; kateri ostanejo, te »naj vzdržuje država«! Naši duhovniki imajo po »Narodovem« mnenju »neštete milijone« (to bi bilo nekaj za Malovrha!) Neki duhovnik na Gorenjskem je baje za pogreb računal

100 gld. (kateri?) k sklepu želi včerajšnji »Narode«, »da bi imelo plemenito, v Franciji začeto delo zaslužni uspeh in bilo tudi drugim državam v velevažno potrebno posnemanje!« — Tako naša — »inteligence«! »Edinost« pa naivno vpije: »Vi se ponasate s krščanskimi načeli, vi ste katoliško - narodna stranka, na vas je torej dolžnost, da prvi začnete z lepimi vzgledi — odpuščenja«. »Edinost« naj nam prepreči najprej tako pisavo, onda se bomo šele mogli ozirati na njene nasvete. Proti nam je vsa »Edinost« polna polemike, češ, da smo nestrpni, a zoper infamije v »Narodu« nima besede! Dr. Šustersiča še celo napada, ker si hoče pred sodiščem poiskati pravice zoper napad na njegovo čast v celjski »Domovini«. Res lepa je slovenska — »inteligence«, kaj ne, gg. Ploj, Spinčič, Perič itd.!

Društva.

(Občni zbor »vzajemno podpornega društva« se je vršil včeraj ob obilni udeležbi. Poročila o poslovanju in računskem zaključku so bila soglasno odobrena. Izvoljen je bil ves dosedanji odbor.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je imela svojo 131. vodstveno sejo dne 21. februarja 1901 v svojih prostorih v »Narodnem domu«. — Navzočni: Tomo Zupan (prvomestnik), dr. Dragotin vitez Bleiweis Trsteniški, Ivan Hribar, Martin Petelin (blagajnik), Luka Svetec (podpredsednik), dr. Ivan Svetina in Ivan Subić; od nadzornišva: Ivan Vrhovnik. Ob 3. popoldne otvoril prvomestnik sejo, pozdravljajoč navzočne, posebno pa v smislu § 18, alineja 3, povabljenega družbenega razsodnika in pooblaščenca za dekan Veselovo zapuščino odvetnika dr. Franciška Štor. — Potem se prvomestnik s toplimi besedami spominja družbenega dobrotnika, pokojnega dekana Ivana Vesel. Navzočni se dvignejo raz svoje sedeže v počestčenje njegovemu spominu. Dr. Francišek Štor je v svojem obširnem poročilu prav jasno in temeljito naslikal stanje o tej dekan Veselovi zapuščini. Njegovi predlogi v tej zadevi so se odobrili. — Ko se odobri tudi še skupni družbin proračun za tekoče leto v znesku 34.045 K 19 h in se sprejmo razni nasveti, mereči na družbin prid, zaključil prvomestnik sejo ob 6. uri zvečer.

(Dekleta Marijine družbe) na Krki so predstavljale zadnič v igro »Lurško pastirico«, katera se je pa izvršila tako sijajno in dovršeno, da je želja občinstva, da se igra kmalu ponovi. Da se ustreže želji ljudstva, se bode omenjena igra prihodnjo nedeljo, t. j. 3. marca, res ponavljala. Začetek popoldne ob pol štirih. — Čisti do hodek je namenjen za bandero Marijine družbe.

(Občni zbor slovenskega čebelarkega društva) vršil se je dne 18. t. m. v »Mestnem domu« ob prav obilni udeležbi. Niso bili pri tem zborovanju le čebelarji iz okolice, temveč videti jih je bilo iz prav daljnih krajev Kranjske, kar kaže, da je čebelarjem to društvo prava potreba. Kakor je bilo slišati iz predsednikovega in tajnikovega poročila, delovalo je društvo v preteklem letu prav marljivo in koristno, ako tudi udarca, ki je društvo doletel v prvem letu, še ni moglo preboleti. Tega prvotnega dolga se društvo ni moglo otestiti in se ga tudi še kmalo ne bo, ako merodajni faktorji ne pomorejo. Dal Bog, da bi koraki, ki jih je društvo sklenilo storiti v tem oziru, ne bili brezuspešni! — Na občno željo zborovalcev sklenilo se je tudi, da se prirede že tekoče leto potovalni shodi, osobito da se ima tak shod vršiti o čebelarstvem sejmu mesca septembra v Ljubljani. Dosedanji društveni odbor volil se je soglasno zopet ter so v istem gg.: Fran Crnagoj z Barja kot predsednik, Hinko Likar iz Grahovega kot podpredsednik, Fran Rojina iz Šmartnega pri Kranju kot tajnik in urednik društvenega glasila, Avg. Pucihar iz Ljubljane kot blagajnik, kot odborniki pa Anton Znidaršič iz Ilir. Bistrice, Peter Pavlin iz Ljubljane, E. Kunovar iz Dravlj in Gašpar Bizjan iz Dravlj. — Po zborovanju ogledali so si zborovalci razne čebelarke priprave in izdelke, ki jih je bil razstavil podjetni gosp. Znidaršič iz Ilir. Bistrice. Kdor si je ogledal to malo razstavo, ni se čudil, da je prejel ta razstavljalec na čebelarski razstavi v Celovcu preteklega leta zlato kolajno za svoje izdelke. — Vsi zborovalci vstrajali so do zadnjega, po zborovanju pa se jih je mnogo sešlo k »nadlajanju« pri Loydu.

(Celjsko pevsko društvo) priredi v nedeljo 3. marca v veliki dvorani »Narodnega doma« veseloigro v petih dejanjih »Vrban Debeluhare«. Začetek točno ob 8. uri. V odmorih igra celjska narodna godba. Vstopnice se dobivajo v trgovini D. Hribarja, zvečer pri blagajni.

Narodno gospodarstvo.

Spremembe v poštno - nakazniškem prometu

S 1. marcem t. l. uvede se v prometu z brzojavnimi nakaznicami važna sprememba, katera utegne pripomoči v to, da bodo širši krogi uživali koristi navedenega prometa.

Kakor je znano, zamore se sedaj oddajati brzojavne nakaznice v inozemstvo samo pri poštinih in brzojavnih uradih, ki so poseben v to pooblaščen, in nasprotno zamorejo iz inozemstva prihajajoče brzojavne nakaznice dobivati samo oni, ki stanujejo v okolišu jednega zgoraj označenih poštinih in brzojavnih uradov.

V tozemskega prometu dopuščene so brzojavne nakaznice celo samo v kraje, kjer je poštni urad spojen z brzojavnim uradom.

Počeni z navedenim dnevom bodo zamogli vsi poštni uradi, ki so spojeni z brzojavnim uradom kakor tudi oni, ki se nahajajo na sedežu kake državne brzojavne postaje, sprejemati vse brzojavne nakaznice in sicer tudi take, ki so namenjene v inozemstvo. Nadalje bodo vsi poštni uradi brez izjeme, ako le izvršujejo dostavljanje poštinih pošiljatev, izplačevali brzojavne nakaznice, izvirajoče iz tozemskega in inozemskega prometa, ter bode vsled tega mogoče odpošiljati take nakaznice v vse kraje Avstrije.

Kjer se ne nahaja na sedežu oddajnega poštnege urada državna brzojavna postaja, pošiljala bode zadnja brzojavna postaja oddajnemu poštneemu uradu s prvo priložnostjo brzojavne nakaznice ter bode zadnji urad glede dostavljanja in izplačevanja istih postopal po splošnih, za brzojavne nakaznice veljavnih predpisih.

Od c. kr. poštnege in brzojavnega ravnateljstva.

Trst, dne 22. febr. 1901.

Naše mlekarstvo.

(Dalje.)

Nalogo gospodarske vzgoje je pri nas prevzela kmet. družba, ki je bila ravno za to ustanovljena, ima jo deželni odbor kot organ deželnega zbora, katerega je izvolilo ljudstvo, da skrbi za njegov razvoj. In poslanci so z izvolitvijo prevzeli to dolžnost. V dosego namena na gosp. polju ima deželni odbor kot eksekutiva deželnega zbora na razpolago deželne finance, saj deloma, kmetijska družba pa veliko deželno in državno podporo. Deželni odbor in kmetijska družba imata torej po svojem bistvu pred vsemi dolžnost skrbeti za gospodarski razvoj naše dežele in ga z vsemi močmi podpirati, skrbeti imata tudi za razvoj mlekarstva, ki je zelo važen del našega gospodarstva.

V dosego namena morata deželni odbor in kmetijska družba mlekarstvo dobro razumeti, ljudi podučevati in navduševati za zadružno delovanje, po moči in potrebi podpirati snovanje zadrug, gledati, da bo vse izdelovanje odgovarjalo modernemu razvoju in potrebam konsumentov, ter tako naše izdelke mlekarstva spraviti na ugoden trg.

Pred vsem je torej potrebno, da ima deželni odbor ali vsaj kmetijska družba ljudi na razpolago, ki so teoretično in praktično v tem popolno izobraženi. Tako sodi tudi poljedelsko ministerstvo, katero avizira društva, ki prosijo strokovnega poduka in navodila za snovanje mlekarne, na c. kr. kmetijsko družbo v Ljubljani. Da bi pa imela kmetijska družba ali deželni odbor v resnici prave strokovnjake na razpolago, zelo dvomimo. G. Gustav Pirc se menda sam nima za večjaka v tem oziru. Razlagal je ljudem že večkrat, kako morajo biti čiste latvice, čedni žetnarji, umita vmena, mleko ne postano, krave dobro krmljene, včasih tudi kak odlomek ravno prebrane tehnične knjige o mlekarstvu, večje modrosti od njega še nismo slišali. To je čisto naravno. Če kdo ni vedno pri tem in si ni dobil praktične izkušnje, je ne bo dobil samo s svojimi mislimi.

Ta nedostatek se pokaže že pri snovanju mlekarne. Navadno vsaka prosi za deželno podporo in mora v to svrhu priložiti načrt.

Tu pa zadostuje, da je le načrt lep. V presojo se skoro gotovo dá kakemu stavbeniku ali g. Pircu, če ne bo zidovje razpadlo, če vstreza modernim mlekarskim zahtevam, se pa malo briga.

Poznamo sirarne, ki v prostoru, kjer se sir izdeluje, še dimnika nimajo, da padajo saje ravno v kotel, poznamo jih z zaduhlimi in nerabnimi kletmi, ki so dobile podpore, pa se vendar ni prav nič storilo, da bi se odpravili nedostaki. Iz tega je menda jasno, da tu precej manjka. Ko je g. Mesar snoval sirarne, poklical je praktičnega sirarja iz Švice, ki je ljudi učil, kako naj izdelujejo sir. V dolgih letih se je sirar učil od sirarja in vsak nekaj pozabil, nekaj kakor nebitveno opustil, dokler niso prišli do neke zunanje šablone, ki ne more nikdar izdelovati dobrega blaga.

Vprašamo, ali ni bila prva dolžnost kmetijske družbe in deželnega odbora pri vsakem snovanju sirarne vprašati, kako se bo izdelovalo, ali imate moči, ali znate? In če so sami gospodje, ki o tem odločujejo, morali odgovoriti da ne, ali ni bila potem narodna in gospodarska dolžnost dobiti tacega strokovnjaka? Dalo se je tisoče in tisoče podpore, ki pa še polovico onega vspeha niso dosegle, kakor bi ga lahko, če bi deželni odbor in kmetijska družba bolje razumela svojo dolžnost.

Dobro podučevanje in vzbujanje ljudstva bo le tedaj mogoče, če bodo moči na razpolago, ki bodo vse gibanje dobro razumele in imele voljo, kaj žrtvovati in delati za narod, ne pa iskale povsod dobička in svoje časti.

To podučevanje se pa ne sme vršiti iz nekih nebeških višin, ljudstvu je treba praktično razložiti in ga navdušiti; v sirarnah in mlekarah treba je z lastnim vzgledom pokazati pravo izdelovanje.

Iz deželnega denarja morajo se podpirati vse zadruge nepristransko po resnični potrebi. Da se to vedno ne godi, vedó veliko pripovedovati razne tako zvane klerikalne zadruge. No, o tem se ne bomo prepirali, saj imata kmet. družba in deželni odbor svojo vest.

Gledati bi bilo pa vendar treba, da se podpora res v dani namen porabi, kar se ne zgodi vselej. Znano nam je par slučajev, da so ljudje dobili podpore in vendar nikdar sirarne zidali niso.

(Dalje prih.)

Darovi.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 7. do 21. februarja t. l. poslali prispevkov p. n. gospoda in društva: Upravištvo »Slov. Naroda« 270 K, župnik Iv. Sakser v Hotedršici 5 K, delavsko konsumno društvo krščanskih socialistov iz nabiralnika 2 K, župnik Iv. Tavčar v Lešah 20 K, arhivar A. Aškerc v Ljubljani 5 K, na Silvestrov večer v gostilni »pri združenju« v Šiški zbrano omizje 24.30 K, dekan Iv. Murovec v Cerknem 5 K, Alfonz Šket v Dramljah zbirko nadučiteljevih gostov 8.60 K, profesor dr. Ivan Svetina dar nekaterih Mohorjanov 5 K, župnik Fr. Rajčević v Grahovem 10 K; občine: Petrovče pri Celju 5 K, Koroška Bela 10 K, Toplice na Dolenjskem 20 K, Gotovlje pri Celju 5 K, Lancovo 10 K, Podraga pri Vipavi 25 K, Št. Jurij pri Kranju 10 K, Preserje pri Borovnici 20 K, Sv. Katarina nad Tržičem 10 K; posojilnice: v Kamniku 60 K, v Litiji 20 K, v Brežicah 20 K, v Žalcu 40 K, v Ptuj 300 K; po-družnice: v Kobaridu (moška) 44 K, v Trbovljah 58.20 K, v Ljutomeru 40 K, v Velikih Laščah (ženska) iz nabiralnika 16 K, za Pliberk in okolico 50.36 K, v Ajdovščini 55 K, v Gorici (ženska) 100 K. Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Dr. Ivan Svetina je izročil prvi ljubljanski podružnici 111 K, ki so jih zložili sledeči p. n. gospodje, pristopivši zgoraj imenovani podružnici, ki se je po mnogoletnem spanju prebudila k novemu življenju: Anton Bartel, c. kr. gimn. profesor, 2 K; dr. Janko Breje, advokat, kandidat, 4 K; Ivan Godec, stolni vikar, 2 K; dr. Josip Gruđen, prefekt v Alojzijevišču (ustanovnik) 20 K; Tomaž Kajdič, stolni kanonik, 4 K; Iv. Kalan, stolni vikar, 2 K; M. Kastelec, semen. podvodja, 4 K; dr. J. Koren, stolni kanonik, 2 K; dr. Josip Lesar, vodja v Alojzijevišču (ustanovnik) 20 K; Janko Mlakar, katehet na mestnih ljudskih šolah, 2 K; dr. Mihael Opeka, prefekt v Alojzijevišču, 4 K; Alfonz Pavlin, c. kr. gimn. profesor, 2 K; Rajko Perušek, c. kr. gimn. profesor, 2 K; Luka Pintar,

skriptor v licealni knjižnici, 2 K; Ivan Sajovic, stolni kanonik, 5 K, Albert Šic, učitelj na mestni višji dekliški šoli, 2 K; Luka Smolnikar, stolni vikar, 2 K; Ivan Sušnik, stolni kanonik (ustanovnik) 20 K; dr. Ivan Svetina, c. kr. gimn. profesor in kat., 8 K; Avg. Wester, c. kr. gimn. profesor, 2 K. — Živel! nasledniki!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 28. febr. (C. B.) Poslanska zbornica. — Predsednik grof Vetter izjavi, da je dosedaj varoval svobodo govora mnogo bolj, kakor je to navada v kakem drugem parlamentu. Ker se je pa ta svoboda zlorabljala, ne more več dovoliti, da bi nastopali poslanci pri vprašanjih in utemeljevanju nujnih predlogov z dolgimi govori. Predsednik prosi zbornico, naj jo osrčijo njegove besede in naj ga ne prisili, da bi moral strožje porabljeni poslovni red. (Živahna pohvala na levi, odločen ugovor pri čeških radikalih.) Zbornica preide nato na dnevni red. Poslanec Heinrich utemeljuje svoj nujni predlog glede termino-kupčije z žitom. Po jednorurnem govoru prične govoriti Formanek najprej češki.

Praga, 28. febr. Češki listi ostro napadajo Koerberjevo ministerstvo ter izjavljajo, da se mora umakniti ministerstvo ali pa parlament.

Belgrad, 28. febr. Kralj Aleksander se je hotel peljati na Dunaj, a ostane tu. V armadi ima toliko nasprotnikov, da se je bati, da bi v slučaju njegove odsotnosti se ne uprizorila akcija na korist Kerageorgievića.

Biarloa, 28. febr. Kraljica Natalija je obolela na influenci.

Bukarešt, 28. febr. Novi kabinet je sledeče sestavljen: Sturdza predsedstvo in zunanje zadeve, ter začasno vojno, Aurelian notar, stvari, Stoicesco pravosodje, Jean Bratiano javna dela, Haret nauk, Palladi finance in Missir gospodarstvo.

Bukarešt, 28. febr. Ministerski predsednik Sturdza je naznanil v obeh zbornicah sestavo novega kabineta ter potem prebral dekret, s katerim se razpušča parlament. Nove volitve v senat se vrše 22., 23. in 24. marca, v zbornico pa 26., 27. in 28. marca. Novoizvoljeni zbornici se snideti dne 6. aprila. Večina poslancev je navdušeno pozdravila novi kabinet.

Milan, 28. febr. Včeraj so definitivno pokopali Verdijevo truplo v po njem ustanovljenem glasbeniškem domu. Kralja Viktorja Emanuela je zastopal grof Turinski, cesarja Viljema nemški konzul, zastopane so bile tudi druge vlade.

Canea, 28. febr. Konzuli so grškemu princu Juriju javili, da je v Rimu zbran odbor sklenil, da se odklonijo prinčevi predlogi, naj Kreta postane grška last in da se mednarodne čete nadomeste z grškimi.

London, 28. febr. »Times« poroča iz Kapstadta: Armado, ki spremlja (!) Deweta, cenijo na 5—800 mož. Poleg tega mu slede ostanki njegovega oddelka in oni vodje Hertzoga.

London, 28. febr. »Daily Cronicle« poroča s precejšnjo rezervo, da sta se sošla lord Kitchener in Botha k posvetu in se je poslednjemu dovolilo (!) 24urno premirje, da se more dogovoriti s svojimi podpoveljniki o angleških pogojih. O tem se je govorilo v včerajšnjem ministerskem svetu.

Pekin, 28. febr. Smrtna obsodba se je včeraj izvršila nad Čihsiu in Hsuthengyu. Cesta, na kateri se je smrtna obsodba izvršila, je bila zasedena z nemškimi, francoskimi in ameriškimi četami.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—C.

(Dalje.)

Le na najtežavnejh krajih misli na to, sicer pa premišljuje svoje žalostne zgodbe iz prešlih let, svoje nadloge, prekrizane ra-

čune, trenutke obupanja. Ob jednem misli tudi na boljšo prihodnost: na prihod Lucije, poroko, domače gospodarstvo, skupno kramljanje in lepo življenje.

Kaj je storil na križpotih, ali mu je pomagal mrak ali lipanje, ali je uganil na slepo srečo pravo pot, ne morem vam povedati. Renzo je sicer zelo rad na dolgo in široko pravil svoje zgodbe — zdi se nam, kakor bi ga pisec našega vira na svoja ušesa slišal — a vender je o oni noči menil vedel, kakor če bi jo v postelji preživel. Zjutraj je bil že pri Addi.

Dež še ni ponehal. A iz plohe polagoma nastane navaden dež, iz tega pa tiho, lahko pršenje. Visoki in redki oblaki se raztezajo kot nepretrgan a lahen in prozoren pajčolan čez nebo.

V jutranjem mraku vidi Renzo okolico, sredi nje pa svojo vas; kaj čuti pri tem prizoru, ne dá se opisati. Resegone in Lecco se mu zdita kot bi bila njegova. Ko pogleda sebe, zdi se samemu sebi precej čuden. Vse je razdrapano in pokončano na njem. Od glave do ledja je ves premočen in omehčan, od ledja do prstov na nogah ves blatnast in glinast. Neomadeževani deli so tako rekoč pege in čačke. Če bi se videl v ogledalu z mlahavimi krajci na klobuku, z razkuštranimi in razmršenimi lasmi, čutil bi se še bolj. Bil je morda truden, a ni čutil tega. Mrzlo jutro, mrzla noč in mrzli dež ga samo vspodbudi, da gre nekoliko hitreje.

Že je v Pescate. Ob Addi gleda žalostno v Pescarenico, gre čez most, čez polja in po stezah; kmalu je doma pri svojem prijatelju.

Ta stoji mej vrati in gleda po vremenu, ko opazi to blatnato, do kostij premočeno, ob jednem tako živahno postavo, kakor je še ni videl svoj živ dan.

„Oho!“ reče. „Ali si že tu? V tem vremenu? Kako se je izteklo?“

„Ona živi, živi!“ pravi Renzo.

„Zdrava?“

„Ozdravela je. Hvalo bom pel večno Bogu in Materi božji! A lepe stvari, čudne stvari! Povem ti vse.“

„Kako si strašno zdelan!“

„Kaj ne?“

„Rabil bodeš za umivanje toliko časa, kolikor si ga rabil, da si se tako pomazal. Le počakaj! Zanetim ogenj za-te.“

„Dobro! Dež me je vjel tik vrat bolnice. Nič ne dé! Vreme ima svoje muhe, jaz pa svoje.“

Prijatelj odide in se vrne z dvema butaricama; jedno vrže na tla, drugo na ognjišče in zakuri ogljem, ki je ostalo še od sinoči.

Renzo sname pokrivalo, strese je parkrat in je treščil ob tla. Težje odrta drugo obleko raz sebe. Potem potegne iz žepa nož, čegar nožnica je popolnoma premočena, dene ga na klop in reče: „Tudi ta je grdo zdelan. Dež! dež! Hvala Bogu! Pozneje ti povem!“ Mane si roki. „Sedaj mi še nekaj naredi! Prinesi mi sveženj iz stanice; predno se posuši moja obleka.“

Prijatelj prinese bisago in reče: „Menim, da si tudi lačen. Pijače ti ni manjkalo po poti, a jedi...“

„Včeraj zvečer sem kupil dva kruha, a še votlega zobu si nisem mogel z njima zamašiti.“

„Le potrpi!“ reče prijatelj, ulije vode v kotel, naveže ga na verigo in dostavi k ognju. „Sedaj pomolzem. Ko prinesem mleko, zavre vodo. Narediva si polento. Mej tem pa se preobleči!“

Renzo strga raz sebe še ostalo obleko, ki se ga drži kot smola, posuši se in se na novo obleče od peti do glave. Prijatelj se vrne in začne kuhati polento; Renzo pa se vsede in čaka.

„Sedaj čutim, da sem truden“, reče Renzo. „Lepa pot! Pripovedujem ti lahko cel dan, kako je v Milanu, kaj sem tam videl na svoje oči. Kar samega sebe sem se bal. — Kaj so ti gospodje hoteli z mano narediti! Če bi ti videl bolnico! Kakor bi se potopil v morje nesreče! Povem ti vse. In ona pride sem kot moja soproga. Ti bodeš priča — kuga gori, kuga doli. Bodejo vsaj edenkrat veseli.“

Renzo res pripoveduje cel dan tem bolj, ker je še vedno deževal, on sedi pri prijatelju in mu pomaga popravljati čebre in posode za trgatve; kajti rekel je, da ga bolj

utruja brezdelje nego delo. Ne more se vzdržati, da bi ne skočil tudi k hiši Agnese, kjer opazi neko okence in si pomane roke. Ne opazi ga nihče. Ko se vrne, gre takoj spat. Še pred dnevom vstane; ko vidi, da je dež prenehal, četudi nebo še ni bilo jasno, odpravi se v Pasturo.

Ker se požuri, pride še za belega dne tja, poišče Agnese, izve, da je zdrava in da stanuje v hišici, katero mu ljudje pokažejo. Pokliče jo s ceste. Agnese se takoj pokaže na oknu, zazija, da bi kaj zinila, a Renzo jo prehití in reče: „Lucia je zdrava. Videl sem jo predvčerajšnjim. Pozdravlja vas. Kmalu pride. Povedati vam imam mnogo.“

Agnese strmi, veseli se novic, hoče izvedeti še več, kriči, povprašuje brez konca in kraja. Potem pozabi vso svojo opreznost iz strahu pred kugo in reče: „Pridem ti odpirat!“ (Dalje prih.)

Umrli so:

26. februarja. Josip Seunig, trgovec, 37 let, Marijini trg 1, jetika. — Jožefa Hvala, tovarniška delavka, 29 let, Hrenove ulice 14, jetika.

Cena žitu na dunajski borzi dné 27. februarja 1901

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	K	7.78	do	K	7.79
» za maj junij . . .	»	7.88	»	»	7.89
» za jesen . . .	»	7.98	»	»	7.99
Rž za pomlad . . .	»	7.71	»	»	7.72
» za maj junij . . .	»	7.68	»	»	7.69
» za jesen . . .	»	7.01	»	»	7.02
Turšica za maj junij . . .	»	5.54	»	»	5.55
» za julij avg. . .	»	5.65	»	»	5.66
Oves za pomlad . . .	»	6.63	»	»	6.64

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
27. 9. 1900.	7.34.5	0.2	sl. sever	jasno		
28. 7. jult.	7.34.4	-4.6	sr. sever	del. oblak.	0.0	
2. 2. popol.	7.33.7	7.4	sl. sever	jasno		

Srednja večerajšnja temperatura — 2.3° normale: 1.1°

The Mutual.

Naraščanje tega velikega zavoda še ni doseglo konca. Z vsakim novim letom raste ogromne številke „Mutuala“. Niče se vrste za ničlami in še vedno narašča neprenehoma produkcija na vseh črtah. Kableske brzjavke so nedavno seznanile zavarovalništvo z najvažnejšimi poslovnimi številkami minulega leta, ki na evropskih tleh z zavistjo in začudenjem zasleduje ogromne uspehe „Mutuala“. Varstveni zaklad se je pomnožil v minulem letu za okroglo 124 milijonov frankov, tako da je naraslo to poročilo sedaj na 1.687.840.000 frankov. O važnosti teh števk se šele prepričamo, ako jih primerjamo z onimi najuglednejših evropskih zavarovalnih družb. Za minolo leto se izplača lastnikom zavarovalnih polic na dividendah v gotovini znesek 12.6 milijona frankov, kar pomeni naraščaj dividende za 1.3 milijona frankov. V letu 1900, ki se mora imenovati kot zelo srečno, so znašali skupni dohodki okroglo 314 milijonov frankov. Ako vzamemo, da je avstrijska krona veljavna istovetna s francosko, pokaže se, da so skupni dohodki „Mutuala“ v minulem letu nad dvainpolkrat večji kot svote dohodkov, — odšteti premije za vzvratna zavarovanja — vseh zavarovalnic na življenje v avstro-ogerski monarhiji, in da je svota veliko večja, kakor vsa aktivna v naši monarhiji poslujočih domačih zavarovalnic vseh vrst. V letu 1900 se je sklenilo in z vplačili premij razvilo novih zavarovanj s kapitalom 911.948.000 frankov. V svrhu primerjanja naj tu omenimo, da je znašala skupna produkcija avstro-ogerskih zavarovalnic na življenje v letu 1899 za slučaj smrti in pri mešovitih zavarovanjih 133.2 milijona kron. Številke obstoječih življenjskih zavarovanj nas naravnost presenetijo, ker smo navajeni na skromne številke, kajti skoro šest milijard znaša zavarovana svota.

Ogromne svote je bilo treba za lanska izplačila, za katera se je porabilo 136.6 milijona frankov. Skoro ravno toliko kron so izdale v letu 1899 vse v Avstro-Ogerski poslujoče zavarovalne družbe za življenje — tudi inozemske — zavarovancem z izplačili, vrnjenimi premijami, dopolnili rezervnega zaklada, dobičkom itd. Te številke zadoščajo v pojasnilo izredno sijajnega položaja tega velikanskega zavoda, čegar avstrijski oddelek se more istotako ponašati z najboljšimi uspehi.

Zahvala.

Podpisana rodbina izreka vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo za mnogobrojna izražena sožalja o priliki bolezni in smrti naše nepozabne soproge, oziroma matere, gospe

Marije Zoré

katero smo položili dné 18. februarja t. l. v prerin grob. Posebno zahvalo pa izrekamo domačemu čast. gospodu župniku, ki je predrago rajno večkrat obiskal, jo previdel s sv. zakramenti za umirajočo ter jo sočutno tolažil. Prav tako gre prisrčna zahvala č. g. župniku Janezu Zabukovcu iz Zgor. Tuhinja, ki je na dan pogreba z lastno požrtvovalnostjo prihitel pomagat domačemu gospodu župniku ter tako žalno slovesnost povečal. Srčna hvala vsem, ki so se od blizu in daleč udeležili zadnjega spreveda nepozabne rajne.

Smartno nad Kamnikom, 26. febr. 1901.

Žaluojača rodbina.

Zahvala.

212 1—1
Ginjenim srcem izpolnimo dolžnost, da se za mnogobrojno častilno spremstvo k poslednjemu počitku naše blage, nepozabne soproge, oziroma matere, gospe

Helene Kalan roj. Raznožnik učiteljeve soproge

vsem častitim udeležencem najiskreneje zahvalimo. Tem potom zahvaljujemo se tudi prav iskreno častim prijateljem, znancem in sorodnikom za izraženo sožalje in blag. g. Pogačnikovi za prekrasni venec.

Na Ovsiahih pri Podnartu, dné 27. februarja 1901.

Žaluojači ostali.

Zahvala.

113 1—1
Prigodom smrti našega nepozabnega brata, gospoda

Ivana Keršič

župnika v pokoju v Škofji Loki

izkazalo se je nam toliko sočutja, da se čutimo dolžne tem potom se najsrčneje zahvaliti. A to posebno prečast. gospodom duhovnikom, koji so prišli iz bližine in daljine, velečast. gospodom kapucinom, pevcem rokodelskega društva za gniljivo petje, sorodnikom in sploh vsem p. n. meščanom škofjskim, koji so spremili blagega pokojnika na mirodvor.

Žaluojači bratje in sestra.

Emajlna glasura, prava, uporabljiva za predmete, kateri se mnogo rabijo, n. pr. umivalniki, zleze, les, kositar, kameniti predmeti, vodovodne školjke, kojim dá porcelanu slično prevlako V škafličah po 1/2 in 1 Ko. se dobiva pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice. Vnana naročila po povzetju. 228 3 12—9

VABILO

X. redni občni zbor posojilnice v Radovljici,

ki se bode vršil

v **četrtak dné 7. marca 1901**
ob 1/4. uri popoldne
v gostilniških prostorih g. Fran Kunstla v Radovljici.

Dnevni red:

1. Poročilo ravnateljstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjen e letnega računa za upravno leto 1900 in razdelitev čistega dobička.
4. Volitev ravnateljstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Razni nasveti.

V Radovljici, dné 26. febr. 1901.

210 1—1 **Ravnateljstvo.**

Montêrji!

Akcijska družba **Alfa-Separator** na Dunaju, specialna tovarna za izdelovanje mlekarskih strojev, išče več **montêrjev**, ki so večji v postavljanju malih strojev, kotlov in cevi. Služba je stalna, nje delokrog se razteza na slovenske in hrvaške dežele.

Prosilci, ki so zmogni slovenskega in nemškega jezika, naj se obrnejo pisмено ali naj se osebno oglašé pri inženirju gosp. **Teodorju Hansnu** v hotelu „pri slonu“, Ljubljana.

Št. 5687.

Razglas.

Podpisani magistrat naznanja stavodolžnim mladeničem:

1. Glavni nabor za deželno stolno mesto Ljubljano se bo vršil letos 28. in 29. marca v „Mestnem domu“ na Cesarja Jožefa trgu, in sicer 28. marca za one zunanje mladeniče, katerim se je dovolilo priti k naboru v Ljubljani, 29. marca pa za one ki so pristojni v Ljubljani.
- Začetek ob 8. uri popoldne.
2. Stavljenci, odnosno tudi njihovi možki svoji, ki se pozovejo k usboru, imajo priti v pravem času in snažni na nabiralnico, ter imajo v pravem času prinesiti potebne dokaze, če se oglašé za ugodnost: a) kot kandidati duhovskega stanu, kot posvečeni duhovniki in kot nameščeni dušni pastirji (§ 31 vojnega zakona); b) kot podučitelji, učitelji in učiteljski kandidati (§ 32 voj. zak.); c) kot posestniki podedvanih kmetij (§ 33 voj. zak.); d) iz rodbinskih razmer (§ 34 voj. zak.); e) enoletne prezentne službe (§ 25—29 voj. zak.).
3. Stavljenci, kateri žele ugodnosti, po §§ 31—34 voj. zak. in imajo tudi pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe, morejo se zglašiti, ako bi se jim odklonila prošnja za kako prej omejenia ugodnosti, za ugodnost enoletne prezentne službe pri glavnemu naboru.
4. Kdor zanemari stavno dolžnost, ali v obče katero iz vojnega zakona izvirajočih dolžnostij, se nemore izgovarjati, da mu ni bil znan ta razglas.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dné 20. februarja 1901.

HERBABNY-jev podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

Ta 31 let z največjim uspehom rabljeni **prsi sirup** raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomajšuje pôt, daje slast do jeji, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebej pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenici 2 K 50 h. po pošti 40 h več za zaviljanje.

Prosimo, da se vedno izrecno zabteva **Herbabny-jev apneno-železni sirup**. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime „Herbabny“ vtisnjeno z vrv šemimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo

uračno registrovano varstveno znamko na katera znamenja naj se blagovoli paziti.

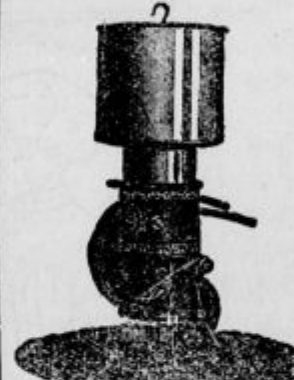
Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII./1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skero v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod. 120 20—14

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: A. Mardetschläger, Gabr. Piccoli, Ubald pl. Trakóczy, J. Mayr; Celje: O. Schwarzl & Co., M. Bauscher; Reka: F. Prodram, G. Prodram, A. Schindler, Ant. Mizzan; Breze: G. Esässer; Sovodnji: F. Korden; Celovec: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, V. Hauser; Novo mesto: A. pl. Sladovc; Št. Vid: A. Reiche; Trbiž: J. Siegl; Trst: C. Zanetti, A. Suttina, A. Filippi, J. Serravallo, E. pl. Leitenburg, P. Predini, M. Bavašini; Baljak: Johst & Schneider, L. Assmann; Črnomelj: F. Haika; Velikovec: J. Johst, Volšperk: J. Huth.

**Najboljša
uporaba
mleka!**
Kar največ
in najfinjšega
surovega
masla!

Le mogoče, če se
mleku odvzame
smetana po

Alfa-Separator-ju.

500 prvih priznanj; 167 40-2
v Parizu 1900 „Grand Prix“.

1/4 milijona taci strojev v rabi!
Se lahko prenaša na planino.

Vsi drugi stroji za mlekarstvo.
Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in parno moč.

Načrti, proračuni.

Akcijska družba **Alfa-Separator**,
Dunaj, XVI, Ganglbauergasse 29.

Ceniki, podučne brožure brezplačno.

Drože

(Frucht-Presshefe)

vsak dan sveže, najboljše
kakovosti, priporoča tovarna
spirita in droži v Račjah
(Kranichsfeld) na Stajerskem.

Naročila naj se naslavlja
na zastopn. g. **F. S. Rojnika**
v Ljubljani Pred škofijo 22.

185 5—3

181 3—3

